

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Деснянського районного суду міста Києва**

19.06.2025

м. Київ, 2025

I. ВСТУП

На виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі ст. ст. 13, 19-1, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 19.06.2025 групою НПМ здійснено відвідування Деснянського районного суду міста Києва (далі – суд або районний суд).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Луфференко Владислав Олександрович – головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Оладов Сергій Андрійович – головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Ковальов Олександр Юрійович – головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Палій Олександр Миколайович – регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у місті Києві та Київській області;

Любович Уляна Олександрівна – радник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування приміщень суду здійснювалося групою НПМ 19.01.2021. За його результатами виявлено наступні порушення:

порушено право на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання;

порушено право на професійну правничу допомогу;

порушено права осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

За результатами попереднього відвідування, надані рекомендації не виконані, виявлені порушення не усунуті, за винятком виконаних рекомендацій щодо забезпечення обвинувачених (підсудних), засуджених безперешкодним доступом до питної води та забезпечення суддів та працівників суду засобами індивідуального захисту (медичні маски, гумові рукавички), антисептичними та дезінфікуючими засобами.

Загальна інформація.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» районний суд є судом першої інстанції і здійснює правосуддя у порядку,

визначеному чинним законодавством; розглядає цивільні, кримінальні справи, а також справи про адміністративні правопорушення.

Суд розташований за адресою: проспект Червоної Калини, 5-В, місто Київ.

Керівництво суду:

Вінтоняк Роман Ярославович, голова суду;

Зубець Лариса Володимирівна, керівник апарату суду.

Відвідування проведено у присутності Зубець Лариси Володимирівни, з якою обговорювалися його результати.

Штатна чисельність суддів – 31 посада, фактично здійснюють правосуддя 21 суддя.

У будівлі суду облаштовано чотири входи та виходи – основний (центральный), спеціальний (конвойний) та два службових на прибудинковій території адміністративної будівлі.

У приміщеннях суду встановлено інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, надання безоплатної правової допомоги, правила та обов'язки учасників судових процесів.

Фактів надходження звернень щодо порушення прав громадян під час їх перебування у приміщеннях суду, а також відповідних публікацій у засобах масової інформації, не встановлено.

Охорона та доставка обвинувачених (підсудних), засуджених здійснюється конвойним підрозділом Національної гвардії України.

Охорону громадського порядку в приміщеннях суду забезпечують підрозділи територіального управління Служби судової охорони у м. Києві та Київській області.

Під час конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених, а також при проведенні судових засідань організовується взаємодія конвойних підрозділів з постом Служби судової охорони та черговими частинами Деснянської УП ГУНП.

У будівлі суду облаштовано 7 залів судових засідань для розгляду кримінальних справ, а саме: зали № 1, № 2, № 3, № 4, № 5, № 6 та № 9, які розташовані на 1-му та 2-му поверхах.

Усі зали судових засідань обладнані загородженнями із органічного скла. Загородження обладнані замками камерного типу. На дверях усіх камер є оглядові віконця-квартирки. Лави для розміщення затриманих та осіб, узятих під варту, прикріплені до підлоги (фото 1, 2), вікна задів судових засідань заграбовані. Усі зали обладнані кварцовими лампами для дезінфекції.

Для розміщення особового складу варту, а також тримання обвинувачених (підсудних), засуджених у будівлі суду наявне вартове приміщення, яке розміщено на першому поверсі суду, в якому обладнано: загальну кімнату для особового складу варту, санвузол для особового складу варту та обвинувачених (підсудних), засуджених, 4 камери обвинувачених (підсудних), також у конвойному приміщенні встановлена кварцова лампа для дезінфекції.

Вартові приміщення та зали судових засідань забезпечені необхідним інвентарем та меблями, добре освітлені. Для обвинувачених (підсудних), засуджених організовано постачання питної води в бутлях. Вартові приміщення обладнано системою примусової вентиляції повітря.

На пропускних пунктах наявні аптечки для надання першої допомоги, які укомплектовані необхідними медичними засобами та препаратами, що відповідають актуальним термінам придатності.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. Вимогами пункту 6.5.2 Державних будівельних норм В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН В.2.2-26:2010) передбачено, що в кожному приміщенні суду камери для підсудних слід передбачати, виходячи з розрахунку три камери на кожную залу судових засідань для розгляду кримінальних справ. Тобто, у будівлі суду, де розташовано 7 залів судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано 21 камера для утримання арештованих (затриманих) громадян, однак фактично обладнано лише 4 таких камери.

Зазначене може свідчити про недотримання встановлених вимог щодо роздільного розміщення осіб, які утримуються під вартою, зокрема — чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також осіб, яким заборонено контактувати між собою відповідно до процесуального статусу або обставин кримінального провадження.

Порушення права на захист персональних даних (стаття 32 Конституції України, стаття 12 Закону України «Про захист персональних даних»).

2. У порушення вимог абзацу другої частини першої статті 6, частини другої статті 12 Закону України «Про захист персональних даних», у суді відсутні попереджувальні знаки щодо здійснення відеоспостереження при вході до відповідних зон.

На час написання звіту керівництвом суду зазначений недолік усунуто, встановлено відповідні попереджувальні знаки/повідомлення про ведення відеоспостереження в будівлі суду.

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 27 Конституції України).

3. У порушення вимог пункту 7.1.9 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 13 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженого

спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 11.06.2015 за № 698/27143 (далі – Інструкція) у будівлі суду відсутній ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камер до зал судових засідань для розгляду кримінальних справ, а саме: обвинувачені, підсудні (засуджені) конвоюються доступними для сторонніх осіб коридорами.

Крім того, порушено вимоги пункту 5.11 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 14 Інструкції, у суді не обладнано бокс для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених, або огорожену стоянку для такого транспорту біля спеціального зовнішнього входу. Посадка (висадка) обвинувачених (підсудних), засуджених здійснюється з внутрішнього двору будівлі суду.

4. У порушення ст. 18¹ Кодексу цивільного захисту України в суді відсутнє найпростіше укриття, яке має забезпечувати можливість безпечного перебування населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

Порушення прав осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України, ст. ст. 1, 26, 27 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»).

Відповідно до вимог Державних будівельних норм В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об'єктом.

5. Однак, у порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарно-гігієнічні приміщення у будівлі суду не пристосовані для користування маломобільними групами населення (особам на кріслах колісних), що в свою чергу унеможливає використання таких приміщень маломобільними групами (фото 3).

6. У порушення вимог пункту 8.1.1 ДБН Інклюзивність, у суді відсутні тактильні елементами доступності на сходах будівлі суду, а також інші візуальні елементи доступності (фото 4, 5).

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

7. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і

основоположних свобод, статті 59 Конституції України, невідповідність вимог пункту 6.5.2 ДБН Суди, у приміщеннях суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими (підсудними), засудженими, що унеможливорює реалізацію їхнього права на захист та позбавляє обвинувачених, засуджених права на конфіденційність побачень із адвокатом, одним із важливих елементів якого є саме можливість спілкування з адвокатом у приміщенні без суцільного розмежувального скла.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) і виплатою Україною значних сум коштів у якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) ЄСПЛ констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у зал суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, відсутність у суді окремої кімнати для спілкування із адвокатом (захисником) має наслідком порушення гарантованого Конституцією України права на захист та професійну правничу допомогу, приватне та конфіденційне спілкування з адвокатом під час підготовки до судового засідання та обговорення деталей справи.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України у м. Києві, Деснянському районному суду міста Києва відповідно до компетенцій вжити заходів щодо запобігання порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини:

1. Опрацювати питання щодо облаштування у суді камери для підсудних (засуджених) площею не менш ніж 4 м² виходячи з розрахунку три камери на один зал судових засідань для розгляду кримінальних справ.

2. Розглянути питання щодо забезпечення у суді ізольованого маршруту конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до зал судових засідань.

3. Вжити всіх можливих заходів спрямованих на облаштування у будівлі суду найпростішого укриття.

4. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду.

5. Вжити заходів щодо обладнання окремої кімнати для роботи адвоката з підсудними (засудженими) згідно встановлених стандартів.

Додаток: фототаблиця на 3 арк.

Керівник групи НПМ

**Головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини**

Владислав ЛУФЕРЕНКО

Фототаблиця до звіту

фото 1

фото 2

фото 3

фото 4

фото 5

9

фото 6

фото 7

фото 8

**Головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини**

Владислав ЛУФЕРЕНКО